

Skema 2: Nuværende status og ønsker til puljestøtte

"Familieorienteret alkoholbehandling"

Vurdering af alkoholbehandlingens nuværende status, styrker og svagheder i.f.t.:

1.	<p>Nuværende størrelse og kapacitet i alkoholbehandling og alkoholbehandlingernes uddannelsesmæssige baggrund</p>	<p><i>Center for Alkoholbehandling, Aarhus Kommune råder over følgende medarbejdere og kompetencer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • fire ledere (en centerchef, en administrativ afdelingsleder og to behandlingsfaglige afdelingsledere) • 34 medarbejdere • heraf er 2,5 medarbejdere ansat i Cafeen, som drives efter SL § 104 (pædagoger/socialrådgivere) • og 1 akademisk medarbejder • derudover er der ansat en psykiater 10 timer/uge • samt 10 timers lægebetjening ift. abstinensbehandling og ordination af transmedicin <p><i>De 26 medarbejdere, der arbejder direkte med behandling, er uddannelsesmæssigt fordelt således: 13 socialrådgivere, 5 sygeplejersker, 4 socialpædagoger, 3 psykologer og 1 socialformidler.</i></p> <p><i>Medarbejdergruppen repræsenterer følgende kompetencer og efteruddannelse:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle behandlere har gennemgået et 6 dages uddannelsesprogram i Recovery/CARE tilgangen (2012-14) • 12 behandlere har gennemført Grunduddannelse i offentlig ambulant alkoholbehandling og 2 er optaget på næste hold. De behandlere i CfA, der ikke har været på grunduddannelsen, har alle høj anciennitet og er derfor ikke en del af målgruppen for grunduddannelsen • Størsteparten af behandlerne har i 2011 gennemført internt kursus i ACT/mindfulness (3. bølge indenfor den kognitive referenceramme) • 8 behandlere har gennemført 7 dages SODA Kursus (behandling af dobbeltbelastede) • Alle behandlere, der arbejder i kognitivt team og mobilteamet, har gennemført efteruddannelse i kognitiv misbrugsbehandling (13 behandlere). Teamene bliver kontinuerligt undervist og superviseret indenfor den kognitive referenceramme (herunder ACT og Mindfulness) • Alle behandlere, der arbejder i Modtagelsen, har gennemført uddannelses- og supervisionsforløb vedr. Motivational Interviewing (12 behandlere). Behandlerne bliver kontinuerligt undervist og superviseret i MI • De fem behandlere i familieteamet har enten en familierapeutisk efteruddannelse (3) eller skal i gang med efteruddannelsesforløbet i Familieorienteret alkoholbehandling (SST). Alle fem har endvidere deltaget i fem dages kursus i Voldsproblematik i familier. Familieteamet undervises og superviseres kontinuerligt indenfor referencerammen af familieorienteret alkoholbehandling • Derudover har fire medarbejdere SSTs uddannelsesforløb om opkvalificering af Frontpersonale i kommunen (2013-14) • To medarbejdere er uddannet Mindfulness instruktører.
----	---	--

<p>2.</p> <p>Alkoholbehandlings tilbud til borgerne, herunder navnlig tilbuddet til familier med alkoholproblemer</p>	<p>Center for Alkoholbehandling er Aarhus Kommunes behandlingstilbud til borgere, som ønsker hjælp til at ændre alkoholvaner. Målgruppen er personer over 18 år, der har et behandlingskrævende alkoholproblem. Målgruppen består af personer med et skadeligt brug af alkohol, alkoholafhængighed og personer med dobbeltbelastning i form af lettere eller velbehandlede psykiatriske lidelser, psykiske problemer eller personlighedsforstyrrelser samtidig med alkoholproblemerne. Center for Alkoholbehandling anvender evidensbaserede behandlingsmetoder: Kognitiv misbrugsbehandling, motivational interviewing, familieorienteret alkoholbehandling og medicinsk behandling. Center for Alkoholbehandling tilbyder opstart i form af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Åben rådgivning – borger kan møde op til en uforpligtende samtale med en behandler uden forudgående aftale. • Åben abstinensbehandling • Antabus og anden medicinsk behandling • Motiverende samtaleforløb • Psykoedukation <p>Center for Alkoholbehandling tilbyder forskellige typer af behandlingsforløb omfattende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faseopdelt behandling. Fase 1 er tilbuddet til borgere, som oplever afhængighed, men endnu ikke er klar til at stoppe (op til tre måneder); Fase 2 er tilbuddet til borgere, der er klar til at stoppe (op til seks måneder) og Fase 3 er tilbuddet til borgere, der skal arbejde videre med at holde fast i et ædru liv (op til seks måneder). Behandlingen i Fase 1 og Fase 2 kan tilrettelægges som gruppeforløb, individuel behandling eller med inddragelse af familien. Behandlingen i Fase tre tilrettelægges altid som gruppeforløb. • Flexbehandling til borgere, som udover alkohol har andre store belastninger (fysiske, psykiske og/eller sociale). Behandlingsforløbet tilrettelægges, så det bliver muligt at arbejde med forskellige alkoholmålsætninger, ligesom alkoholbehandlingen vil blive tilpasset borgers øvrige belastninger. Flexforløb kan tilrettelægges som gruppeforløb, individuelle forløb eller med inddragelse af familien. • Rådgivningssamtaler til borgere, som ikke oplever afhængighed. Borger gives råd og vejledning om, hvordan der bedst kan arbejdes med reduktion af alkoholforbrug. Der tilbydes op til fem samtaler indenfor tre måneder. <p>Center for Alkoholbehandling har endvidere mulighed for at henvise til døgnbehandling</p> <p>Center for Alkoholbehandling tilbyder familieorienteret alkoholbehandling. Familieorienteret alkoholbehandling er et samlet behandlingstilbud for hele familien og kan omfatte både parsamtaler, familiesamtaler, børnegrupper, ungegrupper og voksengrupper. Familieorienteret Alkoholbehandling i Aarhus er af Servicestyrelsen udpeget som et af tre "Best Practice" eksempler på implementering af familieorienteret alkoholbehandling i Danmark. Metoden er udbredt til flere kommuner og Aarhus Kommunes medarbejdere underviser i metoden på den nationale grunduddannelse i alkoholbehandling.</p> <p>Borgere i behandling tilbydes deltagelse i et undervisningstilbud med den nyeste viden om alkoholproblemer og afhængighed. Undervisningen tilrettelægges som fem moduler af to timers varighed. Undervisningen behandler følgende temaer: afhængighed, fysiske og psykiske alkoholskader, relationer til familie, børn og andre pårørende, trang samt et møde med tidligere indskrevne borgere, der fortæller deres historie med og uden alkohol.</p> <p>Center for Alkoholbehandling har også tilbud til pårørende i form af parsamtaler, pårørendesamtaler og pårørendegrupper.</p> <p>Center for Alkoholbehandling har siden 2002 haft en samarbejdsaftale med Samsø Kommune. Samarbejdsaftalen indebærer, at Center for Alkoholbehandling varetager behandlingen af alkoholmisbrugere på Samsø. Ydelserne omfatter førstegangssamtaler, udredning og individuelle behandlingssamtaler/parsamtaler. Desuden ydes rådgivning vedrørende visitation til døgnbehandling, dagbehandling, gruppebehandling og familiebehandling.</p>
---	---

3.	Antal gennemførte alkoholbehandlingsforløb i perioden 2010-2013		Behandlingsforløb	Abstinensbehandling
		2010	687	(ikke påbegyndt)
		2011	669	86 (opstart 1.8.2011)
		2012	754	224
		2013	730	371

<p>4.</p> <p>Alkoholbehandlingsens samspil med henvisende sundhedsfaglige og sociale instanser</p>	<p>Aarhus Kommune er landets anden største kommune. I forhold til familier med alkoholproblemer er der to centrale samarbejdspartnere. Magistratsafdelingen for Sociale Forhold og Beskæftigelse yder hjælp til kommunens borgere på social- og beskæftigelsesområdet. Området, der er opdelt i to forvaltninger og en fælles stab, beskæftiger omkring 4.000 medarbejdere. Magistratsafdelingen for Børn og Unge tager hånd om 64.000 børn i dagtilbud, skoler, fritidstilbud, specialskoler samt sundheds- og tandplejen. Magistratsafdelingen for Børn og Unge beskæftiger 13.600 medarbejdere.</p> <p>Det er meget ressourcekrævende og en stor organisatorisk udfordring, at skabe og vedligeholde kontakt med frontpersonale i de to magistratsafdelinger. Ikke kun på grund af kommunens størrelse men også på grund af organiseringen: f.eks. er Aarhus kommunes Familieafdeling organiseret i tre familiekontorer (Nord, Vest og Centrum) og et Udførercenter., hvilket stiller store krav til at koordinere indsatsen ift børnefamilier med alkoholproblemer En indsats som svarer til at skulle koordinere indsatsen mellem flere små kommuner. Det er Center for Alkoholbehandlings vurdering, at der er behov for at</p> <ul style="list-style-type: none"> • skabe opmærksomhed om alkoholproblemer i børnefamilier • øge frontmedarbejdernes kendskab til kommunale tilbud om alkoholbehandling • uddanne frontmedarbejdere i systematisk og tidlig opsporing • sikre en koordineret og ensartet indsats blandt familieafdelingens forskellige centre • tage initiativ til udformning af retningslinjer for tværgående samarbejde der sikrer, at frontpersonale kan guide borgere til behandling ved Center for Alkoholbehandling <p>Underbehandling af mennesker med alkoholproblemer er en velkendt og landsdækkende problemstilling, og det hilses derfor velkomment, at puljen familieorienteret alkoholbehandling åbner mulighed for at søge ressourcer til ansættelse af medarbejdere til koordination og kompetenceudvikling af frontpersonale. For Center for Alkoholbehandling, Aarhus Kommune vil ansættelse af medarbejdere til koordination og kompetenceudvikling gøre det muligt at prioritere og understøtte samarbejde på tværs af kommunen ved at tildele koordinatorne rollen som initiativtager og primær tovholder på forløbet.</p> <p>Center for Alkoholbehandling deltager i samarbejdsfora og samarbejdsprojekter med henblik på at understøtte samarbejdet om opsporing af borgere med alkoholproblemer. Center for Alkoholbehandling deltager i Fagligt Forum for børn i familier med Alkoholproblemer. Fagligt Forum er nedsat med henblik på at koordinere og understøtte en større systematisering af Aarhus Kommunes indsats overfor henholdsvis gravide med et fosterskadende alkoholforbrug og børn i familier med alkoholproblemer. Der er således skabt et fagligt forum, men der har ikke været ressourcer til rådighed til at iværksætte fælles initiativer.</p> <p>Center for Alkoholbehandling indgår samtidig i projektet "Er du med, doktor?". Formålet med projektet er hurtigere at hjælpe borgere med alkoholproblemer og at tilbyde dem kort intervention og/eller alkoholbehandling. I gennemsnit går der ca. 13 år inden borgere med alkoholproblemer søger behandling. I denne periode har borgeren og dennes familie en betydelig forhøjet risiko for at udvikle en lang række fysiske og psykiske sygdomme samt arbejdsmæssige og familiemæssige problemer. Projektet er 2-årig og finansieres af Aarhus Kommunes Innovationspulje.</p>
--	---

Beskrivelse af ønsker til kvalitetsudvikling af alkoholbehandlingen og kompetenceudvikling:

<p>5.</p> <p>Ønsker kommunen støtte til at vurdere egne styrker og svagheder og til at lave en udviklingsplan for alkoholbehandlingen?</p>		<p><i>Aarhus Kommune ansøger om støtte til ansættelse af to koordinatorer(jf. også punkt 10).</i></p> <p><i>Center for Alkoholbehandling er udfordret af kommunens størrelse og organisering. Der er rigtig mange samarbejdspartnere, indsatser og kommunale medarbejdere, og der kan være behov for at vurdere, hvorledes samarbejdet mest hensigtsmæssigt kan tilrettelægges. Center for Alkoholbehandlings største strategiske udfordring er at sikre tidlig opsporing og tæt samarbejde med de instanser, der møder børnefamilier før alkoholproblemet er kendt.</i></p> <p><i>Center for Alkoholbehandling efterspørger ikke støtte til udformning af en udviklingsplan for den behandlingsmæssige indsats. Center for Alkoholbehandling har indenfor de sidste år gennemført en omlægning af behandlingsindsatsen inspireret af fagligt solide resultater fra England. Det er vurderingen, at omlægningen har medført en skærpelse af såvel den faglige profil som ressourceudnyttelsen. Center for Alkoholbehandling ønsker fortsat at forfølge gevinsterne af den gennemførte omlægning.</i></p>
<p>6.</p> <p>Er der behov for øget behandlerkapacitet i alkoholbehandlingen og hvordan ønskes denne tilvejebragt?</p>		<p><i>Center for Alkoholbehandlings behandlerkapacitet modsvarer det aktuelle behov og Center for Alkoholbehandling lever op til behandlingsgarantien.</i></p> <p><i>Det overordnede formål med det aktuelle projekt er at opspore flere familier med alkoholproblemer og motivere for misbrugsbehandling. Jo bedre projektet lykkes, dvs. jo bedre metoder ift systematisk og tidlig opsporing integreres og forankres, og jo mere solide procedurer for koordination mellem f.eks. familiekontorer og Center for Alkoholbehandling der udformes, jo større efterspørgsel vil der komme efter familieorienteret alkoholbehandling. Vi har derfor en forventning om, at efterspørgslen efter behandling vil stige i løbet af de kommende år, og dermed kan der på sigt opstå et behov for øget behandlerkapacitet.</i></p>

<p>7.</p> <p>Samarbejde med andre kommuners alkoholbehandling, samarbejde med kommunens familiebehandlingstilbud - andet?</p>	<p>Center for Alkoholbehandling ønsker at styrke samarbejdet med familiebehandlingstilbuddene gennem</p> <ul style="list-style-type: none"> • uddannelse af frontmedarbejdere • tilbud om tilstedeværelse af fremskudt medarbejder • udformning af samarbejdsaftaler med retningslinjer for tværgående samarbejde <p>Uddannelse af frontmedarbejdere Center for Alkoholbehandling vil afholde 5 arbejdspladsseminarer for medarbejdere ved de tre familiekontorer, ved Udførercentret for børn og familier samt medarbejdere ved Samsø Kommune. Arbejdspladsseminarerne tilrettelægges med afsæt i de samme faglige grundelementer, men med lokale variationer ift. målgruppe og organisering. De konkrete behov afklares gennem fokusgruppe interviews med ledere og medarbejdere forud for tilrettelæggelse af arbejdspladsseminaret. Arbejdspladsseminarerne tilrettelægges som action orienteret learning og skal være startskud til et tættere samarbejde mellem familieområdet og alkoholbehandling. Arbejdspladsseminarerne følges op af årlige brush up temadage.</p> <p>Der udvikles separate kurser for frontmedarbejdere ved Magistratsafdelingen for Børn og Unge.</p> <p>Tilbud om tilstedeværelse af fremskudt medarbejder Det er afgørende for projektet, at den undervisning, der tilbydes, følges op i form af omsætning af viden, og Center for Alkoholbehandling ønsker at understøtte omsætningen med udlån af medarbejder. Den fremskudte medarbejder skal i projektperioden betjene tre familiekontorer samt visitatorer tilknyttet Udførercentret for børn og familier i form af tilstedeværelse en dag ugentligt. Den fremskudte medarbejder skal</p> <ul style="list-style-type: none"> • skabe synlighed om alkohol & -behandlingstilbud • vidensdeling og vidensoverførsel • understøtte implementering af opsporingsmetoder • tilbyde deltagelse i netværkssamtaler for børnefamilier • tilbyde deltagelse i børnesamtaler • tilbyde deltagelse i sagsgennemgang • konsulent ift den svære samtale • tilbyde faglig sparring • udarbejde løbende information til intranet og internet <p>Medarbejdere ved Samsø Kommune tilbydes derudover faglig sparring gennem anvendelse af videomøder.</p> <p>Udformning af samarbejdsaftaler med retningslinjer for tværgående samarbejde Der skal udformes samarbejdsaftaler, der skal fungere efter projektperiodens udløb.</p>
---	---

8.	<p>Ønskes en kompetenceudvikling af alkoholbehandlerne? Hvor mange ønskes på de forskellige kurser:</p>	<p><i>Ja, Center for Alkoholbehandling ønsker</i> <i>1 plads/år(dvs. samlet 3 pladser): grunduddannelse alkoholbehandlerne</i> <i>1 pladser: familieorienteret alkoholbehandling</i> <i>1 plads/år(dvs. samlet 3 pladser): kognitiv alkoholbehandling</i> <i>2 pladser /år (dvs. samlet 6 pladser): dobbeltfokuseret alkoholbehandling</i></p>
9.	<p>Ønsker kommunen uddannelse af nøglepersoner til at uddanne frontpersonaler i samtalen om alkohol og børns trivsel som skal tages i socialforvaltningen, daginstitutioner, skoler og jobcentre med henblik på at kunne henvise til alkoholbehandlingen?</p>	<p><i>Nej</i> <i>Center for Alkoholbehandling har fire medarbejdere, der har gennemført Sundhedsstyrelsens uddannelsesforløb om opkvalificering af frontpersonale i kommunen. Det Center for Alkoholbehandlings vurdering, at de fire medarbejdere udgør en tilstrækkelig kapacitet</i></p>
10.	<p>Ønsker kommunen støtte til proceskonsulentopgaver, der vedrører fx sammenlægning af alkoholbehandlingsenheder, samarbejde mellem alkoholbehandling og familiebehandling, plan for kompetenceudvikling af diverse frontpersonaler, støtte til at lave samarbejdsaftaler med diverse sociale og sundhedsfaglige instanser som skal opspore alkoholproblemer og henvise til alkoholbehandling? Andet?</p>	<p><i>Ja, Aarhus Kommune ansøger om støtte til ansættelse af to koordinatore. Koordinatorerne får til opgave at</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• tilrettelægge og gennemføre fokusgruppe interviews</i> <i>• tilrettelægge og gennemføre undervisning af frontpersonale (arbejdspladsseminarer og brush up temadage)</i> <i>• varetage funktionen som fremskudt alkoholbehandler i de tre familiekontorer, familieplejecentret samt Udførercentret for børn og familier</i> <i>• understøtte koordinering af indsats mellem de forskellige centre i Familieafdelingen</i> <i>• udarbejde informationsmateriale om behandlingstilbud samt indgange og adgang til behandlingen</i> <i>• udforme samarbejdsaftaler, der skal fungere efter projektperiodens udløb</i> <i>• i forhold til Magistratsafdelingen for Børn og Unge bliver der primært tale om informationsmateriale, afholdelse af temadage samt udformning af samarbejdsaftaler</i>

<p>11.</p>	<p>Organisering og bemanning i puljeperioden:</p>	<p><i>Projektet forankres ved Center for Alkoholbehandling, hvor de koordinatore, der ansøges om, får ansættelse.</i></p> <p><i>Der etableres en styregruppe med deltagelse af Familiekontor Vest, Familiekontor Nord, Familiekontor Syd, Udførercentret for børn og familie, Magistratsafdelingen for Børn og Unge, Samsø Kommune samt Center for Alkoholbehandling. Styregruppen får til opgave at</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• Afdække behov for tværgående samarbejde om børn i familier med alkohol</i> <i>• Skabe rammer for vidensdeling i form af arbejdspladsseminarer, brush up temadage, fremskudt medarbejder mv.</i> <i>• Understøtte implementering og forankring af det tværgående samarbejde under og efter projektperioden</i> <p><i>Centerchef Helene Bygholm Risager varetager opgaven som projektleder, mens koordinatoren varetager opgaven som nøgleperson.</i></p> <p><i>De 5 behandlere i familieteamet vil indgå i opgaven som fremskudte sagsbehandlere. Hermed sikres det, at de nødvendige kompetencer er til stede samtidig med, at medarbejderne har en praktisk erfaring med opgaven.</i></p>
<p>12.</p>	<p>Det beskrives, hvordan indsatsen tænkes forankret som et fast tilbud efter periodens ophør:</p>	<p><i>Den primære udfordring er at fastholde fokus og vedligeholde kompetencer blandt frontpersonalet ift. opsporing, motivation og guidning af familien videre til behandling ved Center for Alkoholbehandling. Dermed vil forankring betinge synlighed og tydelighed om procedure for samarbejde dvs. beskrivelse af rammer for/aftaler om, hvorledes processen fra opsporing til igangsætning af behandling forløber. Der skal samtidig indgås aftaler om undervisning af nye medarbejdere/ brush-up kurser.</i></p> <p><i>Der er et ønske om årlig opfølgning på samarbejdsaftalen f.eks. i regi af styregruppen (permanentgøres)</i></p>